

Wyrok z dnia 9 września 1998 r.

II UKN 194/98

Dochód za wykonanie zlecenia na rzecz pracodawcy, uzyskany przez pracownika, który zlecenie to przyjął w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, powinien być przez pracodawcę traktowany jak wynagrodzenie dla celów świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 65, poz. 333 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie: SA Beata Gudowska, SN Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 9 września 1998 r. sprawy z wniosku Dyrekcji Inwestycji w K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. o składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 8 stycznia 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w K. decyzję z dnia 8 kwietnia 1997 r. wymierzył Dyrekcji Inwestycji w K. składki z tytułu ubezpieczenia społecznego pracowników za okres od września 1995 r. do kwietnia 1996 r. w kwocie 5.573,51 zł, ustalił kwotę odsetek za zwłokę i wymierzył dodatkową opłatę w wysokości 100% ustalonych odsetek.

Dyrekcja Inwestycji w K. w odwołaniu od powyższej decyzji wniosła o jej uchylenie, uznając ją za niezgodną z prawem i wydaną w oparciu o dowolną interpretację przepisów ustawy z 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób

wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (jednolity tekst.: Dz.U. z 1995 r. Nr 65, poz. 333 ze zm.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 23 września 1997 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, podzielając stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, oddalił odwołanie Dyrekcji Inwestycji w K.

Powyższy wyrok wnioskodawca zaskarżył w całości apelacją, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału (art. 368 KPC) i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania poprzez uchylenie decyzji ZUS w P. z dnia 8 kwietnia 1997 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oddalającego odwołanie w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego jej rozpoznania w innym składzie.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie.

Wyrokiem z dnia 8 stycznia 1998 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił apelację. W uzasadnieniu Sąd stwierdził, że dochód uzyskany przez pracownika z tytułu umowy zlecenia zawartej z pracodawcą stanowi w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. wynagrodzenie za pracę, choćby pracownik jednocześnie prowadził działalność gospodarczą i wykonywał czynności zlecone w ramach tej działalności. W świetle powołanej ustawy osoba taka nie przestaje być pracownikiem w stosunku do zatrudniającego go pracodawcy, będącego w stosunku do niego zleceniodawcą. Sąd Apelacyjny uznał, że należało od dochodu uzyskanego przez pracownika z tytułu prac zleconych przez pracodawcę, choćby nawet przed zawarciem umowy zgłosił jednoosobowo działalność gospodarczą, odprowadzić stosowną składkę ubezpieczeniową.

Wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył kasacją zarzucając mu naruszenie prawa materialnego - art. 2 ust. 3 ustawy z 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (art. 393¹ KPC), przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe co do zasady zastosowanie tego przepisu do stanu faktycznego sprawy oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału. Wniósł o zmianę

zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie żądania apelacji o uchylenie decyzji ZUS w P. z dnia 8 kwietnia 1997 r. oraz w oparciu o art. 393¹³ KPC uchylenie zaskarżonego wyroku oddalającego apelację.

W odpowiedzi na kasację ZUS w P. wniósł o oddalenie kasacji w całości.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Wbrew ,wywodom kasacji Sąd Apelacyjny wydając zaskarżony wyrok nie naruszył art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 65, poz. 333 ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu dochód z tytułu wykonywania umowy zawartej ze zleceniodawcą, u którego osoba wykonująca umowę jest równocześnie pracownikiem, traktuje się w zakresie ubezpieczeń społecznych jak wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia, niezależnie od okresu, na który umowa była zawarta oraz od wymiaru czasu pracy. Z wykładni językowej tego przepisu wynika, że odnosi się on do osoby wykonującej pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz swego pracodawcy, a więc do osoby pozostającej z pracodawcą w stosunku pracy oraz do dochodu osiągniętego z tytułu pracy wykonanej w ramach zlecenia. Dochód taki, zgodnie z wolą ustawodawcy, jest traktowany jak wynagrodzenie dla celów ubezpieczenia społecznego, co oznacza, że istnieje ustawowy obowiązek odprowadzania od niego składki na ubezpieczenie społeczne pracowników.

Z bezspornego stanu faktycznego sprawy wynika, że czterej pracownicy Dyrekcji Inwestycji w K., pozostający z tą Dyrekcją w stosunku pracy, wykonali na jej rzecz pracę w granicach umowy zlecenia. Zlecenie przyjęli w ramach prowadzonej przez siebie indywidualnej działalności gospodarczej. Fakt, że zlecenie zostało przyjęte i wykonane zgodnie z zakresem prowadzonej przez każdego z czterech pracowników działalności gospodarczej, nie wyłącza osiąganego przez nich od pracodawcy dochodu za wykonanie zlecenia, z dyspozycji art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. Traktowanie dochodu z tytułu umowy zlecenia, jak wynagrodzenia w zakresie ubezpieczeń społecznych, zależy - zgodnie z omawianym przepisem - od tego, aby osoba zawierająca ze zleceniodawcą umowę była równocześnie pracownikiem tego zleceniodawcy. Ta okoliczność, jak wspomniano, jest bezsporna. Fakt, że osoby będące równocześnie pracownikami wnioskodawcy prowadziły działalność

gospodarczą i w ramach tej działalności wykonały zlecone im prace nie zmienił obowiązku odprowadzenia od osiągniętego dochodu składek na ubezpieczenie społeczne. Dochód ten stanowił wynagrodzenie, o jakim mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r.

Wywody kasacji co do tego, że wnioskodawcę łączyła z pracownikami umowa cywilnoprawna i nie można, wbrew woli stron, przypisywać innego charakteru łączącej strony umowie, nie zasługuje na uwzględnienie. Omawiany przepis art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. nie narusza woli stron co do rodzaju łączącej je, poza stosunkiem pracy, umowy. Zgodnie z treścią tego przepisu dochód uzyskany z tytułu umowy zlecenia przez pracownika od pracodawcy jest traktowany w „zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego” jak wynagrodzenie. Istota cywilnoprawnego charakteru umowy zlecenia nie zostaje podważona. Szczególnie traktowany jest dochód z tytułu takiej umowy. Dla celów ubezpieczenia społecznego jest on traktowany, jak wynagrodzenie. Nie stanowi też kontrargumentu dla stanowiska wyrażonego przez Sąd Apelacyjny to, że prace zlecone nie pozostawały w związku z obowiązkami pracowniczymi. Z art. 2 ust. 3 omawianej ustawy warunek taki nie wynika.

Zbyt daleko idący i wykraczający poza wykładnię językową jest wniosek kasacji, że z przepisu tego wynika wprost, iż nie odnosi się on do umów zawieranych z podmiotami gospodarczymi. Treść tego przepisu nie upoważnia do takiego wniosku. Bez znaczenia jest także eksponowany w kasacji pogląd, że nie wiadomo kto „fizycznie” wykonał zlecenie, skoro umowa była zawarta z podmiotem gospodarczym. Niezależnie od treści art. 738 § 1 KC, zgodnie z którym przyjmujący zlecenie może powierzyć wykonanie tego zlecenia innej osobie tylko w przypadkach tych przepisem określonych, z okoliczności sprawy wynika, że zlecenie wnioskodawcy było wykonane przez osoby będące równocześnie pracownikami. One też otrzymały dochód z tytułu wykonania zlecenia.

Kierując się powyższymi względami Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że wyrok Sądu Apelacyjnego odpowiada omawianym przepisom, a kasacja podlega oddaleniu.

=====